

Кучерявий Р.Р.,
здобувач вищої освіти на бакалаврському рівні юридичного факультету
Хмельницького університету управління та права імені Леоніда Юзькова

АДМІНІСТРАТИВНА ВІДПОВІДАЛЬНІСТЬ ЗА ПОРУШЕННЯ ПРАВИЛ ДОРОЖНЬОГО РУХУ

Адміністративна відповідальність за порушення правил дорожнього руху становить комплексний правовий інститут, який охоплює широкий спектр протиправних діянь у сфері забезпечення безпеки дорожнього руху. Порушення правил дорожнього руху набуває особливої актуальності в умовах стрімкого збільшення кількості транспортних засобів на дорогах України та зростання показників дорожньо-транспортних пригод. Законодавство України передбачає чітку систему адміністративних стягнень за порушення правил дорожнього руху, включаючи попередження, штрафи, позбавлення права керування транспортними засобами, громадські роботи, адміністративний арешт. Правове регулювання відповідальності за порушення правил дорожнього руху базується на положеннях Кодексу України про адміністративні правопорушення, Законі України «Про дорожній рух», Правилах дорожнього руху та інших нормативно-правових актах. Суб'єктами правопорушень виступають водії транспортних засобів, пішоходи, велосипедисти, погоничі тварин та інші учасники дорожнього руху. Об'єктивна сторона правопорушень характеризується діями або бездіяльністю, які порушують встановлені правила, створюють загрозу безпеці дорожнього руху або спричиняють настання шкідливих наслідків [2, с. 32].

Адміністративна відповідальність — це вид юридичної відповідальності, який передбачає застосування до правопорушників адміністративних стягнень за порушення встановлених державою норм і правил. Адміністративна відповідальність покликана захищати суспільний порядок і забезпечувати дотримання правил, передбачених законодавством. Суб'єктами адміністративної відповідальності можуть бути як фізичні, так і юридичні особи.

Адміністративна відповідальність, за словами є важливим правовим засобом для підтримання суспільного порядку та дисципліни [4]. Своєю чергою, В.А.

Крижановська зазначає, що адміністративна відповідальність є специфічною правовою реакцією держави на порушення норм поведінки, що встановлені законодавством [5].

Нормативна база передбачає диференційований підхід до визначення міри відповідальності залежно від характеру правопорушення, ступеня суспільної небезпеки, наявності обтяжуючих обставин та наслідків протиправного діяння. Штрафні санкції за порушення правил дорожнього руху встановлюються у чітко визначених розмірах або межах, що дозволяє враховувати конкретні обставини справи та особу правопорушника при накладенні стягнення. Процедура притягнення до адміністративної відповідальності здійснюється уповноваженими органами відповідно до встановленого законодавством порядку з дотриманням прав та законних інтересів учасників провадження [1, с. 3].

Практика застосування адміністративного законодавства у сфері дорожнього руху виявляє множинність системних недоліків та інституційних прогалин, які суттєво знижують ефективність правозастосовної діяльності. Недосконалість механізму фіксації правопорушень проявляється у застарілості технічного оснащення, відсутності належної координації між різними підрозділами правоохоронних органів, неповноті документування обставин правопорушень. Процедура оскарження постанов про накладення адміністративних стягнень характеризується надмірним формалізмом, тривалістю розгляду справ, неузгодженістю правових позицій різних інстанцій. Превентивний потенціал адміністративних стягнень залишається нереалізованим через невідповідність розмірів штрафів рівню суспільної небезпеки правопорушень, недостатню індивідуалізацію покарань, відсутність дієвого механізму примусового виконання постанов [3, с. 188].

Модернізація системи адміністративної відповідальності вимагає запровадження інтегрованих автоматизованих систем фіксації правопорушень, створення єдиної інформаційної бази даних правопорушень, розширення мережі стаціонарних та мобільних комплексів відеоспостереження. Формування належного рівня правової культури учасників дорожнього руху потребує розробки та реалізації довгострокових освітніх програм, проведення систематичної

роз'яснювальної роботи, залучення засобів масової інформації до пропаганди безпечної поведінки на дорогах. Профілактична діяльність має базуватися на принципах системності, безперервності та адресності, передбачати диференційований підхід до різних категорій учасників дорожнього руху. Превентивна складова системи забезпечення безпеки дорожнього руху охоплює широкий спектр організаційно-правових, соціально-економічних та інформаційно-просвітницьких заходів. Правова просвіта населення має здійснюватися на основі сучасних педагогічних методик з використанням інтерактивних форм навчання, практичних тренінгів, моделювання типових ситуацій. Удосконалення організації дорожнього руху передбачає оптимізацію транспортних потоків, впровадження інтелектуальних систем управління рухом, модернізацію дорожньої інфраструктури. Підвищення якості підготовки водіїв потребує перегляду навчальних програм, посилення практичної складової навчання, впровадження сучасних технічних засобів підготовки

Список використаних джерел:

1. Бабич В. А., Песоцька Ю. В., Мухіна О. Г. Адміністративна відповідальність за порушення правил дорожнього руху. *Міжнародний юридичний вісник: актуальні проблеми сучасності (теорія та практика)*. 2018. № 3-4. С. 88–94. URL: <https://doi.org/10.33244/2521-1196.3-4.2018.88-94>.
2. Закон України про дорожній рух. : За станом на 10 верес. 2002 р. Офіц. вид. Київ : Парлам. вид-во, 2002. 32 с.
3. Заяць Р. Я. Поняття та ознаки адміністративної відповідальності. *Наукові записки Львівського університету бізнесу та права*. 2012. № 8. С. 12.
4. Крижановська В.А. Адміністративна відповідальність в адміністративному праві України: сучасне розуміння, нові підходи, автореф. дис. ... кан.юр.наук Львівська політехніка, 2016. С. 45.
5. Тімашов В., Грицасенко Я. Адміністративно-правова відповідальність за порушення правил дорожнього руху. *Entrepreneurship, Economy and Law*. 2020. № 4. С. 186–191. URL: <https://doi.org/10.32849/2663-5313/2020.4.31>.